

INSTRUCCIONS PER A L'ANELLAMENT DE FLAMENCOS

Disseny i maquetació: J. Carles Jiménez

Il·lustracions: Martí Franch

Impressió: Delta Indústria Gràfica Impressors, S. L.

D.L.: T-927-2012

L'ANELLAMENT

Per què s'anellen els flamencs?

L'anellament de flamencs és una activitat científica que té com a objectiu conèixer millor aquesta espècie. L'anellament i les observacions posteriors dels individus anellats, per exemple, han permès saber que els flamencs no es reproduïen abans dels 3 anys d'edat i que viuen molt de temps (fins a 40 anys). També ha permès comprovar que tots els exemplars de la Mediterrània occidental formen part d'una mateixa població.

Com són les anelles?

Als flamencs se'ls posen dos tipus d'anelles: una anella metàl·lica i una altra de plàstic (PVC). Cada anella presenta un codi únic.

- **Les anelles metàl·liques:** a més del codi, tenen gravat el remitent, que ens indica el país o la institució d'anellament. Permeten identificar una au trobada morta o ferida.
- **Les anelles de PVC:** es poden llegir a més de 300 metres de distància amb l'ajut d'un telescopi i permeten estudiar els desplaçaments dels flamencs a tota la Mediterrània.

En quins altres llocs s'anellen flamencs?

Aquest tipus d'anellament es realitza a la major part de les colònies de reproducció de la Mediterrània: Andalusia, Camarga, Itàlia, Algèria i Turquia.

Des del 2002 existeix una xarxa d'estudi i conservació dels flamencs, de la qual formen part diversos investigadors i institucions de tota la Mediterrània, amb l'objectiu de posar en comú els coneixements i millorar-los.

LES ETAPES PRÈVIES DE L'ANELLAMENT

Observació i cens de la colònia. Els adults reproductors fan els nius en un o diversos nuclis propers, que seran localitzats i censats, normalment en un vol aeri.

L'observació dels polls. Els tècnics controlen l'edat dels polls nascuts a la colònia, la qual determinarà la data apropiada per a realitzar l'anellament. Les fotografies obtingudes a partir d'un segon vol aeri permetran comptar el nombre de polls.

La construcció del corral. Durant els dies previs a l'anellament es construeix un corral gran, indret on se capturen els polls, i cinc corral petits (un per cada equip d'anellament) disposats al voltant del corral gran.

La reunió informativa. El dia previ a l'anellament es fa una reunió amb tots els participants, amb l'objectiu d'explicar aquesta activitat, informar de les tasques de cada persona en l'anellament, i repartir les credencials i les samarretes identificatives. També es reparteixen les credencials als vehicles que es desplaçaran a la zona de l'anellament i s'acorda un punt de trobada previ.

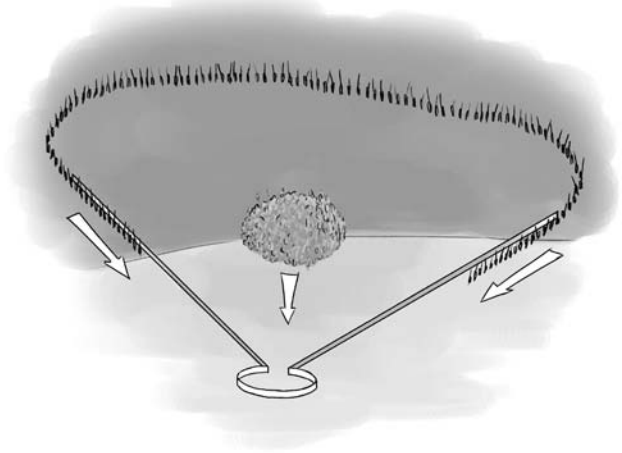
CAPTURA

L'objectiu de la captura és conduir els polls de flamenc fins al corral de captura, lloc on se desenvolupen les tasques d'anellament.

En primer lloc, els equips de captura es reparteixen al voltant de la guarderia dels flamencs. **Durant els desplaçaments amb els vehicles i a l'aparcar s'ha d'anar amb compte, respectant la vegetació natural i la fauna.**

Al lloc d'aparcament dels vehicles, cada participant recollirà una canya, amb l'objectiu de facilitar els moviments per l'aigua i el fang. La canya també serà útil si existeixen espais molts grans entre persones en el moment d'encerclar els polls i evitar així que s'escapin. En aquest cas, s'haurà de sacsejar la canya a l'aire o contra l'aigua. **Mai no s'ha de colpejar o tocar els flamencs amb la canya.**

El reagrupament dels equips es farà de manera que les aus no s'escapin i siguin convenientment encerclades. **S'ha d'avançar en silenci, a un ritme moderat**, reduint o accelerant la velocitat segons les instruccions dels caps d'equip de captura.

Progressivament els extrems dels grups de captura es van apropant, de forma que els polls de flamenc es dirigeixin a l'entrada del corral de captura, avançant i tancant progressivament el cercle. Un cop els extrems dels grups de captura assoleixen els extrems de les ales de l'entrada del corral, els participants van vorejant la part exterior de les ales, amb la finalitat que els polls no es colpegin contra la malla de les ales.

Quan el nombre de polls que ha entrat al corral és suficient (uns 400), el responsable del comptatge tancarà la porta d'entrada. Llavors, la captura ha de parar immediatament i tots els participants s'han d'apartar ràpidament de l'entrada del corral, permetent així que la resta de polls puguin escapar.

Quan el nombre de polls que ha entrat al corral és suficient (uns 400), el responsable del comptatge tancarà la porta d'entrada. Llavors, la captura ha de parar immediatament i tots els participants s'han d'apartar ràpidament de l'entrada del corral, permetent així que la resta de polls puguin escapar.

En cas de trobar algun poll lesionat o amb símptomes d'estrès, es recollirà per a entregar-lo a l'equip de veterinaris, abans de començar el marcatge. Després de la captura, els participants s'incorporaran sense demora al seu equip de marcatge, a fi i efecte d'iniciar immediatament l'anellament i evitar que els polls estiguin massa temps en captivitat.

MARCATGE

Els integrants d'un mateix equip de marcatge porten el mateix color de samarreta. A la credencial també consta el número d'equip de marcatge al qual pertany cada participant. Cada participant té una tasca assignada dins cada grup de marcatge i haurà de seguir les indicacions dels caps de grup (samarretes roges).

Tothom ha de tenir en compte que **els polls febles o malats no s'han d'anellar**: s'ha d'avisar al cap de grup, que avaluarà si un portador l'ha de dur a l'equip de veterinaris (samarretes de color groc).

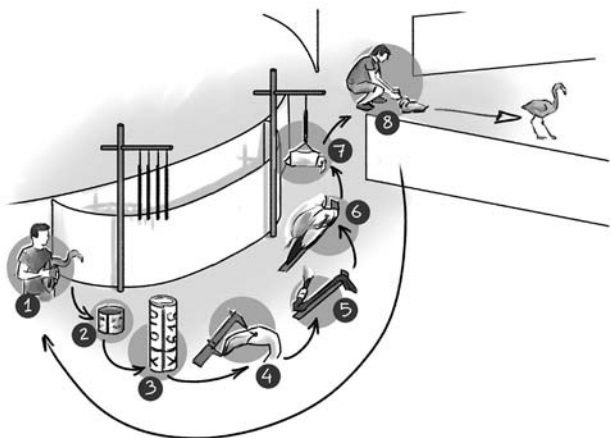
RESPONSABLE DEL CORRAL GRAN

Les persones destinades al corral principal tenen com a funció recollir els polls d'aquest corral i donar-los a les persones que es troben als diferents corrals de marcatge (corrals més petits, un per equip de marcatge). **No s'han d'agafar mai els polls del corral de marcatge sense intervenció del responsable del corral de marcatge.**

No s'han de seleccionar els polls més grans, sinó una mostra de totes les mides.

Si els responsables dels corrals petits indiquen que tenen suficients polls, cal alentir el ritme.

Cal moure's amb compte per evitar que els polls s'amunteguin i es facin mal.

RESPONSABLE DEL CORRAL DE MARCATGE

La seva tasca serà la recepció dels polls procedents del corral gran i la seva entrega als portadors de l'equip.

La forma correcta d'agafar un poll és acorralar-lo de forma que resti el més immòbil possible, subjectar les ales i exercir una lleu pressió contra el terra, fins que el poll quedi ajagut, mai forçant-lo. Una vegada al terra, cal subjectar les potes i les ales per a immobilitzar-lo.

Els polls romandran al terra del corral de marcatge i no s'agafaran fins que un portador s'hi presenti.

PORTADOR

Són els encarregats de recollir el poll del corral de marcatge i de transportar-los al llarg de les diverses tasques d'anellament i mesures.

La posició correcta de subjecció és amb l'esquena de l'animal orientada cap el portador (tal com es mostra al dibuix). Cal utilitzar ambdues mans, sense estrènyer excessivament, però mantenint bona subjecció d'ales i potes.

Una vegada recollit el poll, cada portador ha de seguir l'itinerari marcat, sense deixar el poll, passant primer per l'equip de marcatge amb anelles (metàlica i PVC), i després pels equips de mesures. Durant aquest itinerari, el portador ofereix les potes i les ales als anelladors i als mesuradors. Un cop el poll ha estat anellat i mesurat, es deixarà a l'equip de pesatge, i el portador torna al corral petit per a recollir un altre poll.

SOLTADOR

La posició correcta de subjecció dels polls és amb l'esquena de l'animal orientada vers el soltador. Cal utilitzar ambdues mans, sense estrènyer excessivament, però mantenint una bona subjecció d'ales i potes.

Alguns animals aniran al grup d'extracció de mostres. El cap del vostre grup us ho indicarà i un cop allà subjectareu l'animal fins que es faci l'extracció i es pugui alliberar l'animal.

Finalment, heu d'anar al lloc d'alliberament marcat, deixar-lo a terra amb les potes plegades i de cara al soltador. Després cal enretirar-se lentament.

Procureu no llençar els cotons d'extracció de sang a terra: porteu-los a les escombraries al costat del vostre corral.

ANELLADOR D'ANELLES DE PVC

L'anella de PVC s'ha de col·locar per sobre l'articulació tíbiotarsal dreta. La posició de l'anella ha de ser de manera que es llegeixi de dalt a baix (com es veu en el dibuix). Les anelles trencades o amb algun tipus de defecte no s'han de posar, sinó que s'han d'apartar. El secretari ha d'apuntar el codi de les anelles defectuoses.

Quan les anelles metàl·liques o de PVC assignades a un grup de marcatge s'esgotin, aquest grup ha de donar per finalitzat l'anellament. No s'han de intercanviar anelles entre els diferents grups.

ANELLADOR D'ANELLES METÀL·LIQUES

Les anelles metàl·liques s'han de col·locar per sobre de l'articulació tíbiotarsal esquerra. L'anella ha de quedar completament tancada, sense vores que puguin lesionar el poll, suficientment folgada per que giri lliurement sobre la tíbia i amb una posició de lectura correcta.

MESURES DE TARS I D'ALA

Les dues mesures són realitzades per la mateixa persona, emprant un regle amb topall.

La longitud del tars es mesura des de l'articulació tars-metatars fins a l'articulació tíbiotarsal. El topall del regle se recolza en aquesta última articulació, amb els dits de l'animal flexionats.

La longitud de l'ala es mesura des de l'articulació carpal fins a l'extrem de la primària més llarga.

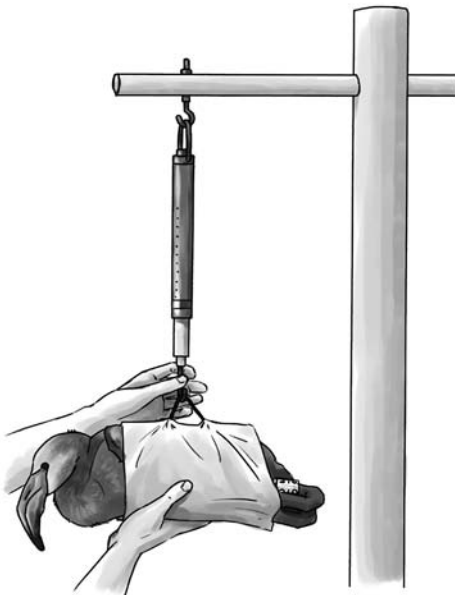
MESURA DE BEC

Es mesura amb un peu de rei, des de les primeres plomes del cap fins a l'extrem distal del bec.

MESURA DE PES

La mesura del pes es fa amb una Pesola, la qual estarà suspesa d'un ganxo dalt d'un pal. Aquesta tasca la realitzen dues persones de cada equip: un col·locador de corselet i un pesador.

Abans de pesar-lo, cal que el poll es trobi completament immobilitzat. Per això, es col·loca l'animal amb les potes i les ales plegades dins d'un corselet, que es tanca al voltant del poll amb bandes de cintes autoadhesives de tipus velcro.

El portador col·loca el poll sobre la taula de pes, a sobre del corselet estès. El col·locador l'ajustarà al voltant de l'animal i li passarà al pesador. El pesador pren la mesura penjant el poll de la Pesola mitjançant la nansa del corselet. Després, cal treure el corselet i es passa l'animal al soltador.

Recordeu tarar la Pesola amb el corselet abans de pesar els flamencs.

Recordeu de canviar el corselet si s'embruta molt de fang.

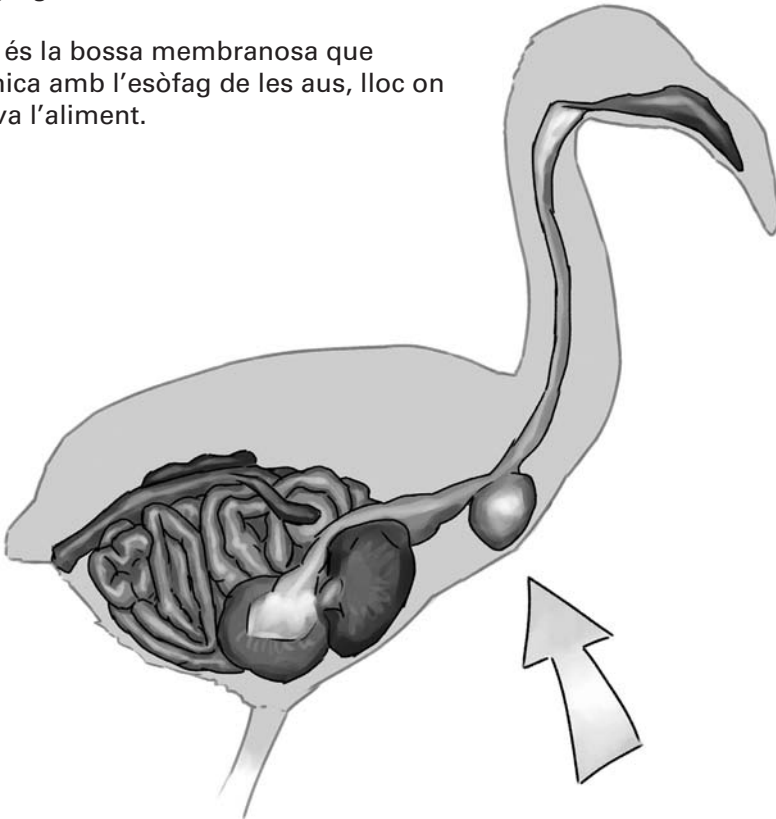
CONTINGUT DE PAP

Es una tasca que porta a terme la persona que pesa l'animal. Es realitza mitjançant una palpació del pap i/o una observació directa.

Els valors que s'assignen són:

- 0 = pap buit
- 1 = poc contingut
- 2 = pap ple
- 3 = regurgitació

El pap és la bossa membranosa que comunica amb l'esòfag de les aus, lloc on s'estova l'aliment.

AJUDANTS I SECRETARIS D'ANELLAMENT

Els ajudants d'anellament han de donar les anelles corresponents a l'anellador del seu equip, indicant-li el codi i ajudant-lo, si és necessari, a la correcta col·locació de l'anella. **També ha de vigilar que no es cometi cap error.**

Els secretaris d'anellament han de verificar que les combinacions d'ambdues anelles siguin anotades correctament als fulls d'anellament. Les dades del secretari (nom, telèfon de contacte) s'han d'apuntar al full.

SECRETARIS DE MESURES I PES

Els secretaris de mesures i de pes han d'anotar les mesures corresponents de cada codi de l'anella de PVC. Han de tenir en compte:

- **Totes les mesures es prenen en centímetres**, amb precisió de ± 1 mil·límetre, **i el pes en quilograms**, amb una precisió de ± 50 grams.
- En cas de dubte, cal repetir les mesures.
- Cal escriure amb lletra clara i evitar esborranys.
- Cal apuntar totes les mesures corresponents.
- Cal apuntar els noms dels mesuradors i dels pesadors, així com el nom i telèfon de contacte del secretari als fulls de mesures.

INSTRUCCIONS GENERALS

- Arribeu amb temps a la cita matinal.
- Roba: no oblideu portar la vostra samarreta acreditativa i les acreditacions enganxades. Aconsellem portar pantalons curts i roba de recanvi. També es recomanable portar alguna roba per protegir-se de la brisa matinal.
- Calçat: donat que s'ha d'anar per l'aigua i pel fang, el calçat més adequat són els escarpins de busseig amb sola o les sabates d'esport velles. Les botes d'aigua i el calçat tipus sandàlia no són gens recomanables perquè es queden clavades al fang. **Està prohibit anar descalç.**
- Al circular en cotxe per la reserva, s'ha de mantenir una velocitat moderada (uns 30 km / h). No s'ha de circular amb els llums llargs, sinó amb els llums d'encreuament o de posició, per no molestar la fauna.
- Durant la captura i el marcatge, respecteu totes les indicacions del caps d'equip.
- Durant la captura i l'anellament s'han de portar els mòbils apagats.
- És prohibit fumar durant el tancament.
- Vigileu amb els aparells electrònics i òptics que puguin caure a l'aigua, ja que podrien espantillar-se.
- No llanceu al terra escombraries de cap tipus: si necessiteu bosses d'escombraires, demaneu-les al vostre cap d'equip.
- Si teniu cap dubte sobre la vostra tasca, no dubteu en preguntar al vostre cap d'equip.
- Durant la captura i l'anellament dels polls de flamencs **no és permès fer fotografies ni enregistraments d'imatges**. Els flaixos i les llums poden destorbar els animals, així com la coordinació entre els grups de tancament. I ha un equip de fotògrafs que faran moltes fotos que, pocs dies després de l'anellament, estaran disponibles al web de Picampall (www.picampall.org).

**Parc Natural
del Delta de l'Ebre**

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Agricultura, Ramaderia,
Pesca, Alimentació i Medi Natural**

Obra Social "la Caixa"

Patronat de Turisme

Diputació Tarragona